

Pozitif Algı Ölçeği Türkçe Formunun Geçerlik ve Güvenirliği

Ahmet AKIN
Sakarya Üniversitesi
Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik

Merve KAYA
Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi

(Received: 03.08.2015, Accepted: 18.09.2015)

Özet

Bu araştırmanın amacı Pozitif Algı Ölçeğini (Icekson & Pines, 2013) Türkçeye uyarlamak ve geçerlik ve güvenilirliğini incelemektir. Araştırma 251 üniversite öğrencisi üzerinde yürütülmüştür. Doğrulayıcı faktör analizi sonucunda 8 maddeden ve üç alt boyuttan (geçmiş zamana ilişkin olumlu algı, insan doğasına ilişkin olumlu algı, benliğe ilişkin olumlu algı) oluşan modelin iyi uyum verdiği bulunmuştur ($\chi^2= 24.28$, $sd= 16$, $RMSEA= .045$, $IFI= .99$, $CFI= .99$, $GFI= .98$, $SRMR= .032$). Ölçeğin iç tutarlılık güvenirlik katsayıları ölçeğin geçmiş zamana ilişkin olumlu algı alt boyutu için .80, insan doğasına ilişkin olumlu algı alt boyutu için .71 ve benliğe ilişkin olumlu algı alt boyutu için .75 olarak bulunmuştur. Ölçeğin düzeltilmiş madde toplam korelasyonları .55 ile .65 arasında sıralanmaktadır. Bu sonuçlara göre ölçeğin Türkçe formunun geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu söylenebilir.

Anahtar sözcükler: Pozitif algı, geçerlik, güvenirlik, doğrulayıcı faktör analizi.

The Validity and reliability of Turkish Version of the Positive Perception Scale

Abstract

The aim of the present study is to examine the validity and reliability of the Turkish Version of the Positive Perception Scale (Icekson & Pines, 2013). Participants were 251 undergraduate students. Results of confirmatory factor analysis demonstrated that the eight items loaded on three factors ($\chi^2= 24.28$, $df= 16$, $RMSEA= .045$, $IFI= .99$, $CFI= .99$, $GFI= .98$, $SRMR= .032$). Internal consistency reliability coefficients were .80 for positive perception of past subscale, .71 for positive perception of human nature and .75 for positive perception of self subscale. The corrected item-total correlations ranged from .55 to .65. These results demonstrate that this scale is a valid and reliable instrument.

Keywords: Positive perception, validity, reliability, confirmatory factor analysis.

Giriş

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra psikoloji alanında çalışan uzmanlar daha çok bireylerin ruhsal bozukluklardan kaynaklanan rahatsızlıklarını ve patolojilerini tedavi etme üzerinde yoğunlaşmıştır. Bununla birlikte bireyin işlevselliğinin pozitif yönlerini ihmal etmiştir (Seligman & Csikszentmihalyi, 2000). Ancak post-modernizm ve çağdaş psikolojik yaklaşımların etkisiyle birlikte, problem odaklı yaklaşımlar yerini, giderek bireyin güçlü yönlerine, potansiyelini kullanma becerisine ve iyi olma haline önem veren yaklaşımlara bırakmıştır (Kararımak & Siviş, 2008).

Bireyin pozitif işlevselliği, öz yeterliliği, sağlıklı davranışları, olumlu duygu ve düşünceleri gibi noktalara odaklanan pozitif psikoloji alanı, aynı zamanda, bireyin mutluluğuna ve iyi olma haline yardımcı olan faktörleri de incelemektedir (Linley, Joseph, Harrington, & Wood, 2006). Yaşamı anlamlı kılan pozitif nitelikleri görmezden gelmek ve yaşamın kendiliğinden değeri olduğunu göz ardı etmek, bireylerde çeşitli bozuklukların ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Dolayısıyla bireyler pozitif düşünce ve pozitif deneyimlerini geliştirebildikleri ölçüde yaşam kalitelerini arttırabilmekte ve daha mutlu olmayı başarabilmektedirler (Wenglert & Rosen, 2000). Bu bağlamda pozitif psikoloji alanında yapılan çalışmalara katkı sağlayacağı düşünülen tanımlanan kavramlardan birisi de “pozitif algı” kavramıdır.

Pozitif algı kavramı üç bileşen üzerinden tanımlanmaktadır: benliğe ilişkin olumlu algı (bireyin değerli oluşu ve yetenekleri), zamana ilişkin olumlu algı (geçmiş, şimdi ve gelecek), insanın doğasına ilişkin olumlu algı (Icekson & Pines, 2013). Bireyin kendine yönelik olumlu bakışı literatürde, öznel iyi olma, öz saygı ve öz yeterlilik gibi pozitif psikolojinin diğer kavramları üzerinden değerlendirilmektedir. Bireyler bir problemi çözme yeterliliğine sahip olduklarını düşündüklerinde o problemi çözmek için harekete geçme konusunda da daha istekli olmaktadır. Eğer birey eylemleriyle bir şeyleri değiştirebileceğine inanıyorsa, kendine yönelik pozitif bir algıya sahip olacak, aktif ve kendinden emin birisi olarak yaşamını sürdürecektir (Schwarzer, BaBler, Kwiatak, Schroder, & Zhang, 1997). Benzer şekilde bireylerin kendi duygu durumları ve yaşamlarına yönelik olumlu değerlendirmelerini içeren öznel iyi olma ve bireyin kendini değerli olarak hissetmesi, yeterli bir birey olarak kabul etmesi ve saygı duymasını içeren öz saygı kavramları da bireyin kendine yönelik pozitif algısını anlamak bakımından katkı sağlamaktadır (Diener, Sapyta, & Suh, 1998; Lyubromisky, Tkach, & Dimatteo, 2006).

Bilişsel önyargılar üzerine yapılan araştırmalar, insanların pozitif ön kabullerde bulunmaya yatkın olduklarını göstermektedir. Pek çok kişiye göre bugün geçmişten daha iyidir ve gelecek daha da iyi olacaktır (Taylor & Brown, 1988). Literatürde geleceğe ilişkin olumlu beklenti içinde olmayı kapsayan umut kavramı ve hayata pozitif bakma eğilimi, bireyin hayatta iyi şeylerle karşılaşacağına, güzel şeyler yaşayacağına dair beklentisi olarak tanımlanan optimizm kavramı üzerinde yapılan araştırmalar da bireyin zamana ilişkin pozitif bakışını değerlendirme konusunda ufuk açıcı olmaktadır (Magaletta, Oliver, 1999; Ruthig, Perry, Hall, & Hladkyj, 2004).

Pozitif algının insanın doğasına ilişkin pozitif bakışı değerlendiren bileşeninde ise genel anlamda bireylerin, insan doğasının esasen iyi olduğuna inanma eğiliminde oldukları savı temel alınmaktadır. Bu bağlamda, insanın olumlu anlamda değişime ve gelişime açık olduğu kabul edilmektedir. Bireylerin hayata dair bakışları, insanların ve dünyanın iyi olduğu düşüncesini içermektedir (Jannoff-Bulman, 1989).

Yapılan araştırmaların önemli bir kısmı, pozitif algının bileşenleriyle sağlıklı ve etkili başa çıkma yeterliliğinin ilişkili olduğunu göstermektedir. İrlanda'da zihinsel engelli çocuğu olan annelerle yapılan bir araştırmada, annelerin çocuklarının rahatsızlıklarına ilişkin pozitif algılarıyla, etkili başa çıkma becerileri arasında pozitif bir ilişki bulunmuştur (Greer, Grey, &

Mcclean, 2006). Bununla birlikte yapılan araştırmaların pek çoğunda, ciddi sağlık problemleri yaşama gibi stresli durumlarla pozitif algı arasındaki ilişki incelenmiş, pozitif algıya sahip olma ve iyimserliğin fiziksel anlamda sağlıklı olma üzerindeki olumlu etkisine dikkat çekilmiştir (Rasmussen, Scheier, & Greenhouse, 2009). Yine eşlerin güvenli bağlanması ve evlilik doyumları üzerinde sosyal desteğin ve pozitif algının etkilerini inceleyen bir başka çalışmada ise pozitif algının uyumlu destekleyici davranışları arttırdığı, bu davranışların da evlilik doyumunu üzerinde olumlu katkı sağladığı belirtilmiştir (Cobb, Davila, & Bradbury, 2001).

Seligman ve Csikszentmihalyi'nin (2000) de belirttiği gibi psikologlar, henüz, normal insanların yaşadıkları iyi durumları nasıl daha da geliştirdikleri ve zenginleştirdikleri hakkında çok az Őey bilmektedir. Pozitif algının günlük yaşam olaylarıyla başa çıkma ve uyum sağlama üzerindeki koruyucu rolünün yeni ve gelecekte de çalışılacak alanlardan biri olduğu düşünülmektedir (Hayes & Weathington, 2007). Bu araştırmada Ickson ve Pines (2013) tarafından geliştirilen Pozitif Algı leği'nin Türkçeye uyarlanması ve Türkçe formunun geçerlik ve güvenirliğinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem

Çalışma Grubu

Ölçeğin Türkçe formunun geçerlik ve güvenirlik analizleri Sakarya niversitesi ve Ağrı İbrahim een niversitesi öğrencilerinden elde edilen veriler üzerinde yrtlmştir. Araştırmaya yaşları 18 ile 24 arasında değişen 129'u kız, 122'si erkek olmak üzere toplam 251 niversite ğrencisi katılmıştır.

Veri Toplama Araçları

Pozitif Algı leği (Positive Perception Scale): Bireylerin geçmiş zamana, mevcut benliklerine ve insan doğasına ilişkin olumlu algılarını değerlendirmek amacıyla Ickson ve Pines (2013) tarafından geliştirilen Pozitif Algı leği 8 madde ve üç alt boyuttan (geçmiş zaman ilişkin olumlu algı, insan doğasına ilişkin olumlu algı, benliğe ilişkin olumlu algı) oluşan bir lme aracıdır. Ölçek 7'li bir derecelendirmeye sahiptir ("1" Hiç katılmıyorum, "7" Tamamen katılmıyorum). Ölçekten alınabilecek en düşük puan 8, en yüksek puan ise 56'dır. Yükselen puanlar yüksek düzeyde pozitif algıyı göstermektedir. Ölçekte ters kodlanan madde bulunmamaktadır. Ölçeğin iç tutarlık güvenirlik katsayıları geçmiş zamana ilişkin olumlu algı alt boyutu için .81, insan doğasına ilişkin olumlu algı alt boyutu için .70, benliğe ilişkin olumlu algı alt boyutu için .73 olarak bulunmuştur.

İşlem

Ölçeğin Türkçeye uyarlanması sürecinde leği geliştirenlerden birisi olan Tamar Ickson'dan ölçeğin uyarlanabileceğine ilişkin izin alınmıştır. İlk aşamada ölçeğin İngilizce formu, iyi düzeyde İngilizce bilen iki ğretim yesi tarafından Türkçeye tercüme edilmiş ve daha sonra bu Türkçe formlar geri tercüme edilerek Türkçe ve İngilizce formlar arasındaki tutarlılık incelenmiştir. Türkçe form anlam ve dil bilgisi açısından incelenerek ilgili düzeltmeler yapılmış ve denemelik Türkçe form elde edilmiştir. Denemelik Türkçe form psikolojik danışma ve rehberlik ve lme ve değerlendirme alanında uzman  ğretim üyesine inceletilerek görüşleri doğrultusunda bazı değişiklikler yapılmıştır. Ölçeğin güvenirliği iç tutarlık yöntemiyle, madde analizi ise düzeltilmiş madde-toplam korelasyonuyla incelenmiştir. Ölçeğin yapı geçerliği için doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. Geçerlik ve güvenirlik analizleri için SPSS 13.0 ve LISREL 8.54 programları kullanılmıştır.

Bulgular ve Yorum

Madde Analizi ve Güvenirlik

Yapılan analiz sonucunda, ölçeğin düzeltilmiş madde toplam korelasyon katsayılarının .55 ile .65 arasında sıralandığı görülmüştür. Bulgular Tablo 1’de görülmektedir.

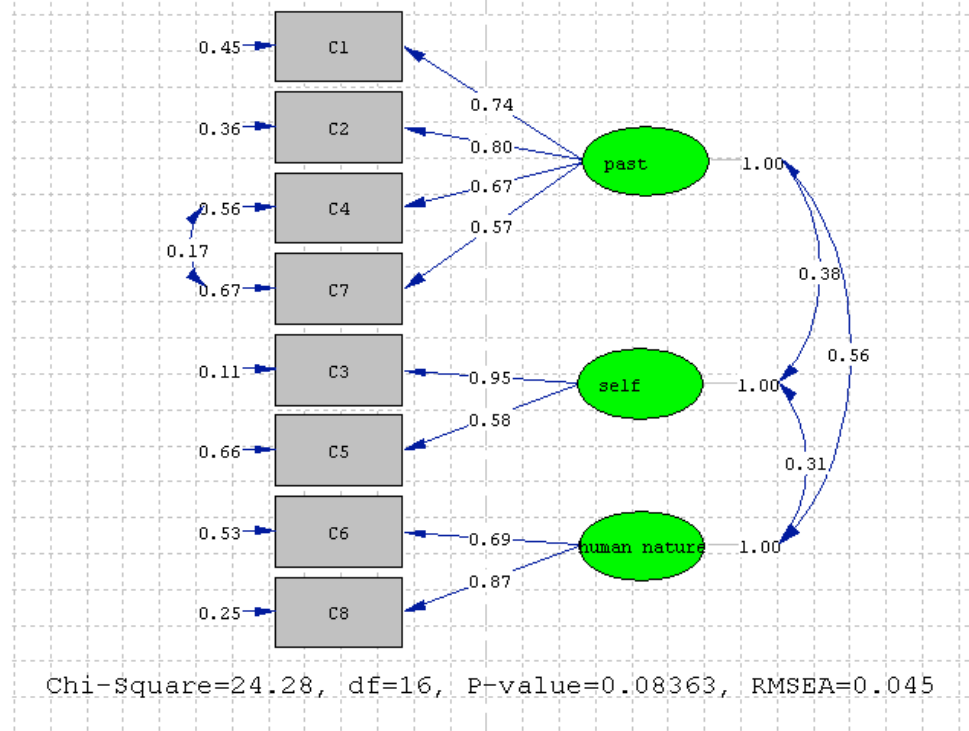
Tablo 1. Pozitif Algı Ölçeği Düzeltilmiş Madde Toplam Korelasyon Katsayıları

Faktör	Madde No	<i>r_{jx}</i>	Faktör	Madde No	<i>r_{jx}</i>
Geçmiş zamana ilişkin olumlu algı	1	.60	İnsan doğasına ilişkin olumlu	3	.55
	2	.64		5	.55
	4	.65	Benliğe ilişkin olumlu algı	6	.60
	7	.57		8	.60

Ölçeğin iç tutarlılık güvenirlilik katsayıları geçmiş zamana ilişkin olumlu algı alt boyutu için .80, insan doğasına ilişkin olumlu algı alt boyutu için .71, benliğe ilişkin olumlu algı alt boyutu için ise .75 olarak bulunmuştur.

Yapı Geçerliği

Pozitif Algı Ölçeği’nin yapı geçerliği için ölçeğin orijinal formunda bulunan faktörlerin doğrulanması amacıyla doğrulayıcı faktör analizi uygulanmıştır. Elde edilen uyum indeksleri ($\chi^2= 24.28$, $sd= 16$, $RMSEA= .045$, $IFI= .99$, $CFI= .99$, $GFI= .98$, $SRMR= .032$) üç boyutlu pozitif algı modelinin iyi uyum verdiğini göstermiştir. Ancak 4.-7. maddeler arasında ikili hata kovaryansı tanımlanmıştır. Doğrulayıcı faktör analizine ait faktör yükleri Şekil 1’de gösterilmiştir.

Şekil 1. Pozitif Algı Ölçeği’ne İlişkin Path Diagramı ve Faktör Yükleri

Tartışma

Bu çalışmada, Icekson ve Pines (2013) tarafından geliştirilen Pozitif Algı Ölçeğinin Türkçe'ye uyarlanması ve Türkçe formunun geçerlik ve güvenilirliğinin incelenmesi amaçlanmıştır. Geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarının yürütüldüğü gruplar sayı bakımından istatistiksel analizlerin gerektirdiği yeterliliktedir (Tabachnick & Fidell, 2007). Araştırmalarda kullanılacak ölçme araçları için öngörülen güvenilirlik düzeyinin .70 olduğu (Sipahi, Yurtkoru, & Çinko, 2008) dikkate alınır, ölçeğin Türkçe formunun güvenilirliğinin sağlandığı görülmektedir. Öte yandan yapılan madde analizi sonucunda ölçeğin madde-toplam korelasyon katsayılarının .30 ölçütünü de karşıladığı görülmüştür. Madde-toplam korelasyon katsayılarının yorumlanmasında .30 ve daha yüksek olan maddelerin, bireyleri ölçülen özellik bakımından iyi derecede ayırt ettiği (Özdamar, 2004) göz önüne alındığında, madde toplam korelasyon katsayılarının yüksek düzeyde olduğu görülmektedir. Ölçeğin yapı geçerliğinin incelenmesinde doğrulayıcı faktör analizi kullanılmıştır. Yapılan doğrulayıcı faktör analizi sonucunda elde edilen uyum indeksleri incelendiğinde, üç boyutlu modelin iyi uyum verdiği ve ölçeğin orijinal faktör yapısının Türkçe formun faktör yapısıyla uyumlu olduğu görülmüştür (Hu & Bentler, 1999).

Sonuç ve Öneriler

Pozitif Algı Ölçeği'nin Türkçe formunun geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarından elde edilen bulgulara göre ölçeğin kullanıma hazır olduğu söylenebilir. Ancak geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarının üniversite öğrencileri üzerinde yürütülmüş olması, ölçeğin geçerlik ve güvenilirliği için farklı gruplar üzerinde yapılacak çalışmaları gerekli kılmaktadır. Ayrıca ölçeğin test tekrar-test güvenilirliğinin incelenmesi oldukça önemlidir. Son olarak ölçeğin uyum geçerliğini belirlemek amacıyla, pozitif algı ile ilişkili olabilecek çeşitli psikolojik ve bilişsel yapıları değerlendiren, geçerlik ve güvenilirliği kanıtlanmış ölçeklerle Pozitif Algı Ölçeği arasındaki ilişkiler incelenebilir.

Kaynaklar

- Cobb, R. J., Davila, J., & Bradbury, T. N. (2001). Attachment security and marital satisfaction: The role of positive perceptions and social support. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 27(1), 1131-1143.
- Diener, E., Sapyta, J., & Suh, E. (1998). Subjective well-being is essential to well-being. *Psychological Inquiry: An International Journal for the Advancement of Psychological Theory*, 9(1), 33-37.
- Greer, F. A., Grey, I. M., & Mcclean, B. (2006). Coping and positive perceptions in Irish mothers of children with intellectual disabilities. *Journal of Intellectual Disabilities*, 10(3), 231-248.
- Hayes, C. T., & Weathington, B. L. (2007). Optimism, stress, life satisfaction, and job burnout in restaurant managers. *The Journal of Psychology: Interdisciplinary and Applied*, 141(6), 565-579.
- Hu, L. T., & Bentler, P. M. (1999). Cutoff criteria for fit indexes in covariance structural analysis: Conventional criteria versus new alternatives. *Structural Equation Modeling*, 6, 1-55.
- Icekson, T., & Pines, A. M. (2013). Positive perception: A three dimensional model and a scale. *Personality and Individual Differences*, 54(1), 180-186.

- Jannoff-Bulman, R. (1989). Assumptive worlds and the stress of traumatic events: Applications of the schema construct. *Social Cognition*, 7, 113-136.
- Karairmak, Ö., & Siviş, R. (2008). Modernizmden postmodernizme geçiş ve pozitif psikoloji. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 30(3), 102-115.
- Linley, P. A., Joseph, S., Harrington, S., & Wood, A. M. (2006). Positive psychology: Past, present, and (possible) future. *The Journal of Positive Psychology*, 1(1), 3-16.
- Lyubomirsky, S., Tkach, C., & DiMatteo, M. R. (2006). What are the differences between happiness and self-esteem? *Social Indicators Research*, 78, 363-404.
- Mageletta, P. R., & Oliver, J. M. (1999). The hope construct, will, and ways: Their relations with self-efficacy, optimism, and general well-being. *Journal of Clinical Psychology*, 55(5), 539-551.
- Özdamar, K. (2004). *Paket programlar ile istatistik veri analizi 1*. Eskişehir: Kaan Kitabevi.
- Rasmussen, H. N., Scheier, M. F., & Greenhouse, J. B. (2009). Optimism and physical health: A meta-analytic review. *Annals of Behavioral Medicine*, 37(1), 239-256.
- Ruthig, J. C., Perry, R. P., Hall, N. C., & Hladkyj, S. (2004). Optimism and attributional retraining: Longitudinal effects on academic achievement, test anxiety, and voluntary course withdrawal in college students. *Journal of Applied Social Psychology*, 34(4), 709-730.
- Seligman, M. E. P., & Csikszentmihalyi, M. (2000). Positive psychology: An introduction. *American Psychologist*, 55, 5-14.
- Sipahi, B., Yurtkoru, E. S., & Çinko, M. (2008). *Sosyal bilimlerde SPSS'le veri analizi*. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.
- Schwarzer, R., Babler, J., Kwiatek, P., Schröder, K., & Zhang, J. X. (1997). The Assessment of optimistic self-beliefs: Comparison of the German, Spanish, and Chinese versions of the General Self-efficacy Scale. *Applied Psychology: An International Review*, 46(1), 69-88.
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2007). *Using multivariate statistics*. Boston: Allyn and Bacon.
- Taylor, S. E., & Brown, J. D. (1988). Illusion and well-being: A social psychological perspective on mental health. *Psychological Bulletin*, 103, 193-210.
- Wenglert, L., & Rosen, A. S. (2000). Measuring optimism - pessimism from beliefs about future events. *Personality and Individual Differences*, 28(1), 717-728.

Appendix

Bu çalışma 9-12 Nisan 2014 tarihlerinde Bursa'da düzenlenen 18. Ulusal Psikoloji Kongresinde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

Extended Abstract

After World War II psychology became a science considerably dedicated to healing and it intensified repairing damage, pathology using a disease model of human functioning. The purpose of positive psychology is to mobilize a change in psychology from a preoccupation merely with repairing the worst things in life to also generating the best features in life (Seligman & Csikszentmihalyi, 2000). The field of positive psychology which focuses on positive functioning, self-efficacy and positive thoughts and emotions of individual, also it investigates factors which provides happiness and well-being of people (Linley, Joseph, Harrington & Wood, 2006). Positive perception is one of the concept that is thought it contributes to studies in the field of positive psychology.

Positive Perception were assessed by using Positive Perception Scale (Icekson & Pines, 2014). The Positive Perception Scale has eight-items (e.g., “When I think about myself in the past, I feel content”) and is consisted three subscales namely, positive perception of past, positive perception of human nature and positive perception of self. The subscales measured with a Likert-type scale anchored by 1 (strongly disagree) to 7 (strongly agree). The internal consistency reliability coefficients were .81 for positive perception of past subscale, .70 for positive perception of human nature subscale, .73 for positive perception of self subscale. The Positive Perception Scale has no reverse items.

The purpose of this study is to carry out the validity and reliability study of the Positive Perception Scale developed by (Icekson & Pines, 2014) with a sample of undergraduate students. The sample consists of 251 undergraduate students who attended different programmes at Sakarya University Faculty of Education and Agri Ibrahim Cecen University Faculty of Education, during the 2013-2014 academic year. 251 of students 129 were females and 122 were males. Initially the Positive Perception Scale was translated into Turkish by two academicians. After that the Turkish form was back-translated into English and examined the consistency between the Turkish and English forms of the scale. Turkish form has reviewed by three academicians from the department of educational sciences. Lastly the Turkish form was discussed by academicians and along with some corrections this scale was prepared for validity and reliability analyses. In this study confirmatory factor analysis was executed to confirm the original scale’s structure in Turkish culture. As reliability analysis internal consistency coefficients and the item-total correlations were examined. The data were analyzed by LISREL 8.54 and SPSS 13.0. The results of confirmatory factor analysis demonstrated that the eight items loaded on three factors (positive perception of past, positive perception of human nature and positive perception of self; $\chi^2= 24.28$, $df= 16$, $RMSEA= .045$, $IFI= .99$, $CFI= .99$, $GFI= .98$, $SRMR= .032$). The corrected item-total correlations ranged from .55 to .65. The internal consistency reliability coefficients were .80 for positive perception of past subscale, .71 for positive perception of human nature and .75 for positive perception of self subscale.

Overall findings proved that Positive Perception Scale had convenient validity and reliability scores and that it may be used as a valid and reliable instrument in order to identify positive perceptions of people. Finally, further studies that will use Positive Perception Scale are important for its psychometric validity and reliability properties.